

MAGYAR KURIR

Bécsből, Pénteken, Június 7dikén, 1822.

Brasilia és Portugallia.

A' közelebbi Levelünkben említett Bahiai ellenségeskedésekről, ezen, onnan Febr. 25d. indult levelet közli a' Hamburgi-Börsenliste: „A' Portugallusok és Brasiliaiak közt rég olta mutogatják magokat a' visszázkodásnak némelly jelenségei, mellyekben a' Mulattok, Creolok s szabad Négerek is részt vettek. (De nem a' rabszolgák, kiket mind két fél maga jobb voltáért örömezt csendességben kíván tartani). — A' Cortesek egy Vezér Kommandási (General dos Armos) tisztséget állítottak fel, mellynek mind a' Portugalliai mind a' Brasiliai sergeken egyiránt hatalma legyen, s ezen tisztségre előlegesen Manuel Pedro, Brasiliai fi neveztetett ki; a' mult héten azonban Portugalliából parancsolat jött egy Portugallus fi iránt, kinek neve Ignacio Luis Madeira e Mello, s a' 12d. számú vitéz Regementnek Oberstere volt. A' Portugallus Tisztek ennek Febr. 16d. örömmel hódoltak, de a' másik fél, mellynek száma kétszer annyi mint a' Portugallusoké, s egy erősségnek is birtokában van, nem akarta a' Portugallust Fő-Tisztjének ismerni, s kívánsága oda ment ki, hogy vagy Manuel Pedrot megtartja, vagy fegyverrel próbálja szerencsését. Ez történt szombaton. A' vasárnap készülétekben telt el. Hétfőn sok familiák futásban kerestek menedéket, s minden hajók idegenekkel s pénzzel voltak rabva. Az nap néhány széleken álló örök lelővettek; s éjjelre kelve, ugyan-

csak a' széleken álló örök közt erős csatázásra került a' dolog. Kedden Febr. 19d. reggeli 7 órakor megtámadták a' Brasiliaiak a' Portugallusokat s a' csata heves kezdé lenni; de három órai verekedés után csakugyan a' Brasiliaiak vonultak vissza, kik közzül sokan elfogattak. Azonban mind ezen győzelem mellett is veszedelmesnek látszott tüstént hozzá fogni az egész erősség ostromához, s csupán csak egy hat ágyúval védelmezett bástyának estek a' Portugallusok, mellynek megvétele alkalmával sok Brasiliaiak levagdaltattak, a' megmaradtak pedig az erősségbe s egy klastromba futottak. Febr. 20d. a' Klastromra került az ostrom-rend; az Apácák kezeiket törve futkostak ide s tova s ketőt, szomorú eset! halálosan ért a' fegyver; mindenek a' Portugallusok kezére kerültek, s már csak az erősség volt hátra, de a' mellyben lévő őrizet nem vártabé az ostromot, hanem a' közlegénység, a' falakon keresztül szökdősvén, az Ország' belső tájjai felé vette futását, s az erősség más nap reggel minden lárma nélkül a' Portugallusok birtokába jutott.

Nagy Britannia és Irlandia.

London, Május 21d. Canning Úrnak, az Alsó-házon már keresztül ment Billje, melly a' Catholicus Paireknek újra a' Parlamentomba való bocsáttatásokat illeti, tegnap este vitetett a' Felső-házba s ott Herceg Portlandnak javallására legelsőbben felolvasztatott. Másodszori olvasása Május 31d. van

téve. Számos kérelmek adattak - be ezen Billnek elfogadása ellen, mellynek végső sorsa iránt, mindenek nagy várakozásban vannak.

Dublini Ujság szerint, a' megholt Armaghi Érsek' és Irlandiai Lord - Primás' helyét, a' mostani Dublini Érsek, Lord John George de la Poer Beresford, 's ezét a' Raphoei Lord - Püspök Magee fogja elfoglalni.

A' déli Irlandiában uralkodó szükség, mind pénz mind eleségbeli segítségekkel enyhíttetik.

Május 13d. egy vas gőzhajó vonta magára a' Londoniak figyelmét, melly a' Tamesisen, több Admirálisok 's Tengeritisztek előtt mindenféle fordulásokat nagy gyorsasággal tett. Ez a' Posta-hajó a' London és Párizs közti útra van rendelve, 's most indúlt - el először 60 tonna teherrel. Párizsi levelek szerint Május 18d. Boulogneba érkezett, honnan Havrebex innen pedig a' Seinén, Párizsba igyekezik.

Spanyol Ország.

Az Andalusiai Kurír azt a' hírt hozta Madritba Május' 14dikén, hogy Medinába egy új sereg békételenek nyomúltak - be, 's ellenek a' Puerto Reali Militziának 's a' szomszéd helységeknek kelle kirukkolniok. A' St. Martial Regimentből, Xeresben Garnisonban lévő Tisztek közül, 26-an, Kommandásoknak engedelmével, a' Puerto Reali Militziához csatolták magokat, 's ezen seregben közkatona szolgálatot tesznek. Más sereg békételenek, az úgynevezett Apostoli Junta egy tagjának vezérlése alatt, a' hajdani Tuy Tartományban jelenének meg, ezek Portugallusokból és Spanyolok-

ból állanak. A' Vigoi polgári Kormányzó a' Garnison - sereget vezette üldözésekre.

A' Journal des Debats egy Madriti, levelet közöl, mellyből a' Carthagenai verekedésekre (M. Kurír XL és XLI.) néminémű világosság háromlik. A' Murciai Kormányzó, Generalis Abadia küldötte ugyan is oda Generalis Peont, egy osztály Dragonyossal 's egy Gyalog - Regimenttel, hogy bizonyos revoluziós zendüléseket csilapitana - le. A' sereg Apr. 16d. reggel rukkolt - be Carthagenába, 's midőn a' fő - piaczon hadi rendbe akarna állani, fenyegetésekkel kényszerített a' lakosoktól „Éljen Riego!“ kiáltására. Azonban a' sereg „Éljen a' Constitutzió Király, 's a' Constitutzió!“ viszont kiáltással válaszolván, a' Regiment Oberstere ellen fordítottak a' török, hogy töle kicsikarnák az „Éljen Riego!“ kiáltást. De ez, seregével együtt, tántorithatatlan vala; hanem midőn látná, hogy a' lárma nőttön - nő, 's maga a' Kommandás Generalis is méltatlansággal illetetett, szükségesnek tartotta a' Városból kivonulni, 's la Palma szomszéd faluba menni kvártélyba. A' Dragonyosok Sz. Antonio külső - városban leszállottak. Az a' híre, hogy az Oberster 's a' Tiszti - kar a' Generalisnak, ki magát Murciaiba vonta - vissza, azt a' jelentést tették, hogy meggyaláztatni merészlett fegyvereiket le akarják tenni.

A' Madritból Franciaországba menő Posta - kurírt az Insurgensek Bilbaonál elfogták 's két napig tartóztatták. Hivatalos tudósításait 's lovát elvévén, az egyes levelekkel 's Ujságokkal cresztették útnek.

Az Echo du Midi szerint csaknem egész Catalonia felzendült a' Constitutzió ellen. E' tárgyban egyetért vele a' Cata-

Joniat Hirmondó is: „Csaknem az egész Tartomány, mond ez, egy csatamező, a közönséges öszveesküvésnek kijelentett plánuma mind inkább-inkább fejtődzik-ki, s tartunk tőle, ne hogy más Tartományokban még nyughatatlanitobb zendülések üssenek-ki.

Fő-Hadnagy Cruchaga, ki a mult Decemberben nagy befolyással volt az Insurgens-bandák elszélyesztésére, Navarrában, egy háznál elvégezte életét, hova csak egy Tiszttel s két közemberrel menvén némelly lázszasztók felkeresésére, 18 ellenség rohant rá, s társaival együtt meggyilkoltatott.

Madridban mostanság következő Újság-levelek vannak folyamában: 1) Gazeta de Madrid (Gazeta de Gobierno), Redactora D. Manuel Ramazo; 2) Diario nuevo de Madrid, egy Szabómester költségén, ki a Francziák idejében liferálás által gazdagodott-meg, most a lovas Militzia közt vitézkedik, s bajtársai ingyen kapják Leveleit; 3) El Constitucional, Kiadója Prokátor Mora, ki Dec. 1820 hecsukatott, s Febr. 1821 szabadult-ki; 4) Minerva-Nacional, melyet a Hadi-miniszteriumnál fundáltak s az Armada számára határoztak néhány Tisztek; 5) El Probecito Holgazan (a szegény útszán-csavargó), füzetenkiut adja-ki Kanonok Minanno; 6) Censor, az Exaltadosok ellen viaskodik; 7) Universal, ministerialis levél, Redactorai Juan de Ribera y Cespedes és Manuel Narganez de Posada; 8) Imparcial, az Afiancesadosok részén van; 9) Espectador, írják Oberster Seravia és Kaptány Conti; 10) El Eco de Padilla (Padillai Eccho), a Communerok hivatalos levele; 11) El Zuriago (ostor) írójik D. Jose Maria Megia és D. Macrom, a

Fortunaklub Orátorai. — A Cortesek ülése alatt szokott megjelenni a Diario de las Cortes, mellynek hivatala számos személyekből áll, u. m. egy Directorból (D. Juan Corradi) 4 Redactorból, 7 Sebesíróból, 3 Correctorból, 3 Másolóból s a t.

Éjszakamériikai egyesült Statuok.

A Képviselők Kamarája tudósítást vett az Amerikai tengeri erőről, s a hadi hajók építésének 6 esztendő alatt történelömeneteléről (ezen idő oltá minden esztendőben 1,000,000 Dollárt határozott a Congresszus a tengeri erőnek lassankint való öregbitésére). A jelentés szerint Washingtonban Columbus nevű Lineahajó építetett s készítettet fel; ezen kívül még három lineahajó: az Ohia, Ejszaki-Carolina, és Delavare s a Potomac nevű Fregát is építetett ugyan azon kikötöben. A Portsmouthi kikötöben New-Hampshirében egy lineahajó csaknem egészen kész, úgy Philadelphiában is egy Fregát, s New-Yorkban ugyancsak egy. Arginiában a Gosporti hajóépítő helyen felére kész egy lineahajó; Bostonban is rövid időn lekerül egy a baklábokról, s rendelések vannak téve egy másiknak építése iránt is; nemkülönbön Portsmouthban egy Fregát, Philadelphiában pedig másik fog építetni; Utóbbi kikötöben egy lineahajó építésére már minden materiale helyben van, hasonlókül Washingtonban, Bostonban és Norfolkban egy egy Fregát készítésére mindenek be vannak szerevve. Két repülő Gőz-batteriahoz Norfolkban, egyhez Washingtonban, a szükséges tölgy s más építésre való fa úgy két gőz-machina is egybe van hordva.

A Baltimore Morning-Chronicle szinté megremülve adja elő. ez Admiralis Coch-

rane rablásait; számos lopásokat hordvánfel egész azon időig, mikor a Lord Newgatebe került, említi nevezetesen két órát 's egy lovat, mellyeket ő Urasága, midőn régibb Britanniai tengeri szolgálatjából egykor megszökött, akkor esent az Egyesült Státusokban, 's tettiért el is vette büntetését. Szép dicséző beszédét ezen végzi a' nevezett Ujság: „Ugy tapasztaljuk, hogy Lord Cochrane igéző manírú egy férjfiú, maga kifejezésében törvényt-szabó 's egyzersmind kellemes móddal bír 's teljes anekdotákkal, emlékező tehetsége mindent jó rendben tart, 's külsejéből egészen hitetszik a' Gentleman; szóval, sok pallérozottsággal diszló tengeri tolvaj.

Török Birodalom.

A' Sciói történeteket imígy adjalelő a' Spectateur Oriental Apr. 26d.

„A' Sámosiak és Sciobeliek borzasztó gazságokat vittek végbe a' városon; a' Törökök házaik úgy a' Catholicusoké is kiraboltattak. A' Görögök minden Moschékba berontattak, 's a' Vallásos könyvekkel csúfot üttek. Így állottak a' dolgok, midőn Apr. 11d. a' Kapudán Basa-serge 6 lineahajóval, 10 Fregáttal 's 18 kisebb hajóval megérkezett. A' Nagy Admiralis megkérdezte a' Vár Kommandását, hogy miben legyen tulajdonképen a' dolog, 's az egész sziget részben a' zendülésben. A' Kommandáns felelete e volt, hogy a' Várerősség körül vétetett e ágyúztatik, 's a' Görögök, a' Török seregek truczczára folytatják tüzeléseket, és hogy egy szempillantás sincs elveszteni való. Ezenközben a' Kapudán Basát egy szerencsétlen eset boszszantá-fel. Ugyan is egy 2 ágyús hajója 80 emberrel nagyon közel járván a' szélekhez, a' partra kivetett. Egyre a' ötték ezen hajót a' Görögök, 's minden

rajta lévő Törököket megöldöstek, hármora kivül, kik futás által menekedtek meg. Ekkor partra szállást parancsol a' Nagy Admiralis, 's 15000 Török rohan a' viadatra; az általellenben lévő Tschesmei partokról pedig mind egyre új seregek eveznek-által. Egy órai viadal után bevették a' Törökök a' Turloti batteriát; a' mikor a' Görögök nagy rendetlenségben futásnak veszik a' dolgot, Generalis Bunnia' és Herzeg Logotheti' példájikat követvén. A' Törökök felgyújtják a' Turloti templomot, mellynek lángjai közönséges égés' jelei lettek, 's utóbb a' tűz, szüntelenvaló lövöldözés közben, a' Görögök és Catholicusok kvártélyaiha kapott. Minden házak kiraboltattak; minden templomok megszenecségtelenítették; 's még a' holtak hamvainak sem kedvezének a' győzedelmek, mert a' sírboltok felszaggattattak, a' holt tetemek kiásattak, tapodtattak 's ide tova hányattak; a' fanatismus és hosszú egész éjjel vérrel igyekezett olthatatlan szomját csilapítani.

Orosz Birodalom.

Petersburgi legújabb tudósításoknál fogva Császár Ő Felsőge Május 16d. (28d.) szándékozott elhagyni a' Fő-várost, hogy a' Gárda Regimenteket megvizsgálja. Kimaradásának idejére 12 nap határozatott.

Francia Ország.

Louvreben készültek tételnek azon királyi üléshez; mellyel a' közelébbi Kamarák' gyűlése kinyitattik.

Az a' hír, hogy Marschal Soult a' Pyrenaeumi Cordonhoz megy Fő-vezérnek.

Május 28d. a' Párizsi Fenyítő-törvényszék Pradel Eugenius Urat, a' Les Etincellas (szikrák) című Énekes-Cyűjte-

mény Szerzőjét hat hónapi fogságra 1000 Frank 's a' per-költségek megfizetésére ítélte.

Egy Párizsi levél bizonyosnak állítja, hogy Abbas Frayssinous Püspökké lett, 's a' Királyi Universzítás Nagy - Mesterévé neveztetett.

B é c s.

Tegnap, Jún. 6d. az Úr-napi Inneplés szokott pompával 's igen épületesen ment itt végbe. Ő Felségek, a' Császár és Császárné, a' Koronaörökös Ő Cs. K. Fő-Herczogsége 's a' Felséges Császári Familiának több jelenlévő Tagjai kísérték az Érsek Herceg által vitetett Szentséget. A' pompás menetel, az itt lévő Cs. K. Vitéz-rendekből, a' Cs. K. Udvari Tisztekből, a' Belső- és Külső-városi Papságból, Papi Rendekből, 's a' Polgári- és Katona-tisztegeknek Előkelőjiből állott, kik előtt kegyes imádkozások és éneklések közben a' Dicasteriumok, Iskolák, Czehek 's a' t. mentek. Számtalan Istenfelő Hívek jelentek meg a' Külső-Városokból 's a' vidékről. Az Inneplés végzetével a' Grabenen felállított Granatéros Batalion hármasszálvét adott.

Június 5d. Bécsben, a' Státuspirosainak közép-árrok:

Státus kötelezőlevele 5 pCtmal C. P. 77 7/8; Ugyan az 2 1/2 pCtmal — ; Sorsvonásos költsön 1820ról 100 for. Conv. P. 118 1/2; Ugyan az 1821ről 100 f. Conv. Pben 98; Bizonyítás 1821dik költsönről 100 ftért Conv. Pben 98; Bécs Városi-Banho Obligátziók 2 1/2 pCtmal 37 1/4; 100 forint Conv. Pénz 250 f. V. Cz-ban. — 1 Bank-Aktzia 728 f. C. P.

A' Gabona négy fő nemének árrok általjában, Május 28d. — Június 1-ig.

(Mérőjet garasra számlálva V. Czban)

	Búza.	Rozs.	Árpa.	Zab.
Bécsben Május 28d.	112	—	79	58
— Jún. 1sőjén	115	78	78	59
Stockerauban				
Május 28d.	122	77	—	44
Fischamenden				
Május 28d. és 30d.	—	63	—	47
Nagy Enzersdorfon				
Május 29d.	121	75	68	49

Magyar Ország.

Szombathelyről Május 28d. Néhai Nagy-Méltóságú Perlaki Somogyi Leopold Szombathelyi Püspök Ő Excelentiájának, a' mi halhatatlan emlékeztető Fő Pásztorunknak végső Gyász-Innepe e' folyó hónapnak 21dikén különös pompával ment végbe. Valamint eltakarittatásának alkalmával, úgy most is számosan gyülekeztek öszve a' Boldogútnak utolsó megtiszteltetésére. Fájdalmas érzéseink sebzett szívünkben megújultak, 's árva sorsunkban, Fő Pásztorunknak, Atyánknek elestén, mintegy mélyebben kezdünk keseregni: midőn a' gyászos seregben, számos Fő-rangú Uraságokon, a' T. N. szomszéd Vármegyéknek, az Esztergomi Fő Káptalannak, a' Sz. Fejérvári, Győri, Veszprémi, és Zágrábi Székes Káptalanoknak nagy-érdemű Küldöttjeiken, a' Megyebeli Papságnak nagyobb részén, a' határos Megyékben is öszvesereglett Papi Urakon kívül, három Püspököt, úgy mint: Nagy-Méltóságú Verhovác Miksa Ő Kegyelemességét, Méltóságos Vnrum József Ő Nagyságát, Mpyés Püspököt, Méltóságos Pauer József Chrysostom felszentelt Dalmi Püspököt, a' Cs. K. Hadi Seregek

Apostoli Helytartóját, Esztergomi és Sz. Hippolyti Kánonokat szemlélni szerencsénk volt. Ékesítették még a gyászos pompát: Fő Tiszt. Berghofer József Györi Nagy - Prépost; Láng Fortunat Apátur, 's Esztergomi Kánonok; Mészáros József Sz. Fejérvári Kánonok és Apátur; Kolosvári Sándor Apátur 's Veszprémi Kánonok; Vukassovich Károly Apátur 's Zágrábi Kánonok; Stankovics János, Györi Kánonok; Ruszek József, Hahóti Apátur, Esperest, 's Keszthelyi Plebános; Kasche Miklós, Sz. Kereszti és Sz. Gotthardi Apátur, Cs. K. Tanácsos; Horváth Pál Tihani, Taucher Ágoston Bakonybéli Apáturok; Gyöngyösy Pál Csornai, Horpácsi, Tarjai, és János-hidi Prépost Urak, mint a Boldogultnak nagyobbadon különös kedveltjei, 's viszszonos tisztelőji. Ezen több Méltóságos személyeknek megjelezése nyilván bizonnyitja az elhunyt iránt való köz tiszteletet; sőt mi bennünk is, árva nyájában, nem kevésbé nevelte, ha még nevelhette, azon hálas tiszteletet, melly nyugvó porát iránt sem fog soha szíveinkből kialudni.

— A Gyász-épület a templomnak közep. téréen olly helyesen vala emelve, hogy az a nézőt egy mélyebb andalgásba hozhatá, és mintegy a síron túl a boldogok Országába ragadhatá által. Ama magosra nyuló négy szobor, 's ezeknek tetőjüket fedő hamvvedrek, a nemzeti czimerek, az Elhunytak rajzolt állképe, azon magos emelet, mellyen a lelketlen test koporsóba zárva ábrázoltatott; ama két hajdani Romai módra faragott sír- asszonyok (Praeficae) az Épületnek négy részén olvastatható emlékirások, az elmékedőt szomorú képzetekkel töltötték-el, 's arra tették figyelmetessé: hogy egykor a halál a Nagyön, a Szentén is diadalmaskodik; ám-bár ennek halála dicsőséges, és nyeresé-

ges. A Gyászos Misét Nagy - Méltóságú Verhovác Miksa Ő Kegyelmessége, a Dicsőségeset pedig Mélt. Vurum József Ő Nagysága, több Prépost és Apát. Uraktól segitvén, mutatták-bé a megholtnak lel. kéért; kinek halhatatlan érdemeit Fő Tiszt. Mészáros József Apátur, 's Székes-Fejérvári Kánonok Úr velős magyarsággal; Fő Tiszt. Stankovics János Úr pedig Györi Kánonok, ékes deák beszédjében szívrehatólag festették. Mind a' kettő helyesen előadta: miképen tündöklött Somogyi az Isten Templomában; miképen járt ő mindenkor az Úrnak színe előtt. Mind a' kettő szépen megfejtette: hogy Somogyiban a Magyar Anyaszentegyház egy nagy világosságot, egy igen tündöklő csillagot, az Ország egy fedhetetlen Hazafit, az ügyefogyottak egy valóságos Atyát, a gyenge Múzsák egy ápolgató gyámolt vesztettek légyen el. — Legyenek áldottak örökre megoszlott hamvai! Nem egy könnyen száradnak-fel érette kisirt könnyeink; nekünk kiváltképen, kik az ő apostalkodásának, buzgóságának, szelidségének, alázatosságának, adakozásainak, 's mindennemü-erkölceinek szem-mellátó tauúi valánk; nekünk, kik az ő halhatatlan érdemeinek, 's buzgó Fő-pásztorságának egyik örökös emlékét, ama roppant Székes-Egyházat, naponkint szemléljük; mellyet Nagy Szilink temérdek költséggel csak félig építheték-le, Nagy Somogyink pedig hasonló temérdek költséggel egészen tökéletességre vitt.

Mélt. Gróf Nádasdy László Cs. K. Kamarás Ő Nagyságának, mint a Nagy-Méltóságú Királyi Kamara-Kiküldöttjének és a helybéli Tek. Káptalannak felvigyázása alatt, mindenek szép rendel mentek végbe, és minden renden lévő Érdemes Vendégekről a megelégedésig volt gondoskodva.

A' fentemlített emlék-irások ezek:

A' kép alatt:

Piis manibus
 Excellentissimi ac Illustrissimi
 Domini
 Leopoldi Somogyi
 de Perlak
 Episcopi Sabariensis
 S. C. R. et A. Maiestatis
 Actualis intimi Status Consi-
 liarii, Praep. S. S. Salvatoris
 De Pápócz. et Cath. Ecc. Jauri-
 nensis Canonici.

A' Gyász-épület' jobb oldalán:

Et tu sacra Cohors Praelato hac luce pa-
 rentas

Jure tuo! Cui tu et Qui tibi carus erat.
 Tunc etiam sicco iusti spectare doloris
 Hoc Castrum vultu turba misella potes
 Cui vice Patris erat dum vixit praesul,
 amantis

Cuius dextra tibi semper aperta fuit.
 Quin propera huc, plora, superosque pre-
 ceris ut illi

Centuplum reddant qui dedit omne tibi.

Bal oldalán:

Suspira ereptum gemo, luge Ecclesia spon-
 sum

In te, cuius erat tanta fides et amor!
 Qui dum vixit, amans coluit te, ornavit
 et auxit

Cui fuit ante alias maxima cura tui
 Nosti quo studio, quantoque labore fideles
 Erudiit, quanto fovit amore tuos?

Qui te certatim visuntque voventque pre-
 cantes

Praesulis ut tanti molliter ossa cubent.

A' nagy Oltár felé:

Ampli ovilis sui, et optimi
 Zelantissimi Vigilantissimi

verbo et opere potentissimi
 Pauperum et afflictorum patris
 Tenerrimi Largissimi labo-
 rum, dolorumque patientissimi
 Zelo et boni publici Studio
 verbo: virtute omnigena
 Conspicui Ornatissimi.
 Qui cum meritis esset plenus
 Coelo quidem maturus
 terrae tamen et gregi suo
 praematurus obiit

Die XXa Februarii

Anno MDCCCXXII.

Aetatis suae LXXIV.

Magános Jegyzések

a' Kolozsvári Erdélyi Nemzeti Magyar Já-
 tékszínen a' Nemzeti Játzó Társaság ál-
 tal előadatott némelly Darabokról.

IV.

Dec. 2d. 1821. A' Kolozsvári Nem-
 zeti Játékszínen a' 2d. Abonnement 6d.
 szánya alatt előadatott: A' Prágai két
 N é n e, Igen mulatságos Víg Játék 2 Fel-
 vonásban.

A' Szín-Darabokra közönségesen az
 emberi kebelbe a' természettől oltatott rész-
 vétel adott alkalmatosságot, 's ugyan azért
 czéljának is annak kell lenni, hogy azt a'
 nemesebb tárgyak iránt felébresszék, mun-
 kássá tegyék, 's oda pallérozzák, hogy
 a' lelket a' nagy' és szép' követésére egy
 megpillantásra örökre állandólag elhatá-
 rozzák. A' természet buvárai még máig
 a' nagyról és szépről aetheticai értelem-
 ben véve, egyéb bizonyost ennél ugyan
 nem tudnak határozni, hogy t. i. azok az
 emberre nézve ráviteles tárgyak, és hogy
 az emberi felfoghatóság határozza meg
 azok mértékét, 's minthogy ezernyi ezer

tárgyak vannak, mellyek az emberi befoghatóság tökéletesülésére munkás befolyással bírnak, innen az aestheticusok a nagy és szépről csak tagadó megfogásokat adnak 's örömeztőbb csak azt terjesztik-elő, mi nem nagy, és mi nem szép, 's e' végre az erkölcsi Világ képzeletét vévén czélul, az emberi társaság' ez ideákhoz illő rendszabásit szokták mértékül felvenni, 's már ezen Játék' előadását is e móddal, ezen mértékhez szabva, a' jó izlést és a' társasági élet' rendszabásit kiváltkép kitetszőleg ezek sértettek meg az előadásban, és pedig személy szerint:

Helyzet A' Bikfa személyét játszó az 1790 és 1806 közt módiban volt hegyes kürtö tetejű viseltos kalappal, annyival inkább türethetetlen volt szökdöső lépéseivel együtt, hogy szerencsevadászó, és neve után nem idegen Nemzetbeli volt, és így ezek, hazai Nagyjainkra nézve, könnyen kétfelé magyarázhatókká lehettek, mellyet a' Színjátészónak felettébb kerülnie kell mindenkor; hiba volt az is, hogy testmozdulati a' társasági rendszabások ellenére nem rendesek, sőt folyvást erőltettek, és hánykodók voltak, mellyek leginkább kitetszetek az Inas' szegődése után cselédestől való térdeplésekor. *Marisko* előtt, minthogy e miatt ekkor, közte és cselédjei között semmi Contraszt nem tetszhetett-ki, 's ugyan azért ezen Jelenés' előadása az Író czéljától messze is esett.

Pály Profontban hiba volt a' felettébb való szelidség, tűz nélkül való előbeszélés, és testmozdulatok.

Általvető be valóságos fogyatkozás volt az öltözet, melly inkább, a' fő részét kivéve (csak ugyan ide is a' kalap-

ról felyebb irt jegyzés érthető), Török kövitézi, mint Francia Chevalieri volt.

Kristofban hibás volt az Öltözet, melly fityegő rongyaival szánakozást, hogy sem mulatságot gerjesztett, 's e' hiba Inas-kori állapotjában is megmaradván, ezzel még tetéztetett; valamint undorító volt a' testmozdulatokban a' játszás alatt szünet nélkül folyvást megtartott kézzel és singgel egy formán a' férgek elcsendesítésére mutató mozdulatok, úgy szintén az ábrázat' vonásával való borzasztó játszás; a' Cselédek czivakodásakor pedig a' földön fetregés és rugdosódás, jó izlést sértő, és az alacsonyással határos volt.

Gáspárban hiba volt az ősz fő és ahhoz alkalmaztatott lépések, midőn Úra, Apja tekintetiért veszi szolgálatjába; testmozdulati is hibások voltak sok versen, az együgyűség, és más mozdulatok tulong-tul való megsokasítása és üzése miatt. Előbeszélése, és annak az ábrázattal való kövétése azonban, csak ugyan például szolgálhatók voltak.

Su'siban dicsérhető volt a' hangban és testmodulatokban kimutatott elevenség.

Az elhalgatott Személyek' Játszóji nagyobbára, játszott személyeiknek megfelelték.

A' fordításban kitetszőleg hibás volt a' Személyek neveinek Magyar és értelemmel bíró szókra való általváltoztatások, mellyek miatt az Általvető nevezet ellenkezésben is állott idegen nyelven való beszédjével.

(Végezete következik).